

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:
Főter, Hermann-udvar 1. emelet, a fölépésnél.
Bérmontelen leveleket csak ismert kőből fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főter, Hermann-udvar 1. emelet, a külső folyosón.

Hirdetések díjazásáért.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:
Egész évre 12 fr.
Fél évre 6 fr.
Negyed évre 3 fr.
Egy óra 1 fr.

Vidékre postán küldve:
Egész évre 14 fr. — 40.
Fél évre 7 fr. — 40.
Negyed évre 3 fr. 50 kt.
Egy óra 1 fr. 20 kt.

Haladás vagy az erkölcsnevelés eszméje.

Szép feladatot fűzött maga elé Irányi Dániel, a nemesszervi emberbarát, az általa megpendített erkölcsnevelő-egylet létrehozásán való működésével. Hogy megtalálja-e majd a helyes utat a magasztos eszél eléréséhez, az még csak a jövő fitka.

Nem lesz tehát felesleges az emberi nem általános haladásán vagy nevelésén való visszacsésés vagy némely pontban épséggel rosszabbulásán végig tekinteni.

Századunk tagadhatatlanul a haladás és nagy vívmányok százada. Így hangzik élénk mindenfelől. De nézzük csak, hogy megfelel-e valóban ezen stereotip mondat az igazságnak? Ha tekintetbe vesszük azon egyszerű a társadalmi életet egészen átadajító, az emberi tevékenységnek egész új irányt adó, minden viszonyokat átváltoztató s a még nemrég multban lehetetlennek tartott feladatok által létesített alkotásokat: legalább e téren csakugyan igazoltunk kell elismerünk az emberi szellemnek dícséretére való egyszerű vívmányok folytán e századnak a haladás századának való elnevezését. Azonban mind ezen egyszerű vívmányok csak anyagi előmozdítást képeznek.

Továbbá az is áll, hogy az emberi élet magasabb terén, t. i. az állam politikai intézményei terén, a multhoz képest, szintén jelentékeny haladás történt, a mennyiben a régi kényuralmi systemával többnyire már szakítottak s helyébe a felelős kormány lépett, s a parlamentben a polgárság követői is hozzá szólhatnak az államügyek rendezéséhez.

De a mi mindent felülmúl s még a egyszerű találmányoknál is áldásosabb s az emberi szellem fenségét fényesültecsen ragyogtatja: az azon magasztos elv, mely az állampolgárok jogegyenlőségét elismeri. Igen, a tizenkilencedik század szellemie előtt el kell tennie minden rangkültségnek, mind jogkültségnek. Az állam iránti egyforma kötelezettség fejében egyforma jog mindenikre nézve, vagy más szavakkal: egyenlő terhek, egyenlő jogok: ez az ő egyetlen dogmája. Ki számlálhatná el mindazon üdvös következményeket, melyek a jogegyenlőség elvéből folynak? Igen, a jogegyenlőség hatalmas eszköze a nép civilizálására s nemességére s emelvénye magasabb erkölcsi fokra való emelgetésére, mint mindazon esodált találmányai a jelen

századnak. És valóban ezen magasztos elv elleni egyáltalán zászlóvivő a feudális államnak a politikai osztálykülbségnek: s emelvénye elkeseredett elleni századunk fonséges s ideális vívmányainak.

De korunk mindezen haladása mellett van egy tér, melyen nemcsak haladás nem történt, sőt ellenkezőleg a megcsökönösült stabilitásnál is rosszabb állapot állt be. Olyan állapot ez, mely nemcsak a középkorba való visszacsésés azonos, hanem erkölcsi szempontból tekintve még annál is alantabb áll. Ertem a most divó confessionális merevséget, mely még a középkori vallási fanatizmussal is kárhözhatandóbb, mivel akkor az e pontban uralkodó sötétség némileg menthetővé teszi, ha meggyőződésből pörköltek az embereket az Uristen dícsőségéért. De most, mikor mindenfelől azt hirdetik, hogy a felvilágosodásból dicső korszakban élünk, mikor csakugyan a régi világnézettel tökéletesen szakítottunk, mikor már az iskolásgyermekek is szógyelnie kell ördögben s babonában himni, minthogy őt az ily halhiedelemtől óvjuk s csakis a természet egyszerűségében, annak teremtőjét a nagy istenséget ismeretjük meg vele s magasztalva a teremtőt, bámulatjuk véghetetlen bölcseségét, mely épen ezen megingathatatlan természetörvényekben nyilvánkzik, melyek tapasztalatunk szerint, minden természetfölötti esodát kizárnak, következőképen a babonás hitet istentelenné deklaráljuk, melytől őt, mint vétkestől, távol tartani igyekszünk: — mondom, most a merev confessionális álláspontra helyezkedni nem egyéb, mint képmutatás. Ezen erkölcselenség pedig — mert másnak csak nem lehet mondani a képmutatást — már is borzasztó nagy mennyiségben termi meg rossz gyümötesét. Mert ami nincs átérvezve, hanem csak ráöröszakolva, ami a józan észbe ütököz s ellentétben van a kor szellemével, az uralkodó nézetek áramlatával, — az egyáltalán szívmelesítő, erkölcsi vallásosságra nevelő nem lehet, ha kénytelenségből még annyit foglalkoznak is annak tanulásával s külső szertartásának gyakorlásával.

Azokkal szemben, kik talán hivatkoznak a nép vallásosságára, mely még a bucsujárásokban s több ifyléleken is nyilvánul, utalok a nép közt uralgó erkölcsi romlottaságra, mely istenkáromlásban, tolvajlásban, rablásban, gyilkosságban és egyébekben nyilvánkzik. A műveltebbnek nevezett osztály-

nál pedig hogyan áll a dolog? Nem telvük-e a lapok öngyilkossági s defraudációról szóló hírekkel? Ily körülmények közt lehetne-e az ellen tiltakozni, hogy az a confessionális merevség a vallástalanságot növeli? Ez annyit tenne, mint a tapasztalat által constatált tényeket ignorálni. De hogyan is legyen az másképp oly korszakban, midőn a szellemi fejlődés egész más stadiumába léptünk s az emberiség legfelsőbb javait, t. i. a vallási érzelmeket illetőleg oly visszajelést követünk, hogy a régi módot minden áron fontartani akarván, a gyermekek hiszékenységét kiaknazzuk, de amint ezek öngondolkozásra ébrednek, csakhamar erőt vesz rajtuk a scepticismus, mely megtermi nemcsak azon káros közönyösséget minden iránt, amit a vallásoktatás szentnek deklarál, hanem ugyanazon vallásoktatás erkölcsi tanai iránt is. Azonban megengedem, hogy még manapság is a régi mód szerint ajtatósuló képmutatásokat vagy babonában hívó rajongásokat igen, de soha valóban vallásos és erkölcsös férfiakat nem képezhetünk.

Most már az a kérdés, hogyan s mily szerrel kell az erkölcsnevelés nagy munkájához fogni? Hol s mikor kell azt kezdeni? Kik vannak leginkább hivatva áldásteljesen közreműködni a jobb állapotok előállításánál.

Ezen kérdésekre felelve, jól tudom, hogy nem monlok újat, de mindenestre igazat: s pedig oly igazat, melyet nem lehet eléggé ismételni.

Az erkölcsnevelést ugyan csakis nevelés által már a gyermekeknél kell kezdeni: és pedig nemcsak az iskolában, hanem a szülői háznál is. E szerint kellene, hogy a szülői első sorban hivatva legyenek szerett magzataik jó nevelésére. De képes-e minden szülő gyermekének helyes nevelést adni? Hogy számos szülő vagy nem képes arra, vagy nem veszi elég komolyan a gyermekei nevelése körüli kötelezettségét, azt tapasztalni — sajnos — elég alkalmunk van.

Ott vannak ugyan a papok, a népnek ezen hivatott oktatói, de ezeknek minden gondjukat első sorban a hit fontartására s egyéb egyházi dolgokra kell fordítaniok. Van azonban még egy hatalmas faktor s ez az iskola. No de az iskolában is főképp oda törekednek, hogy minél buzgóbb pápistákat, luteránusokat, kalvinistákat, zsidókat stb. neveljenek: még pedig nem csak a felekezeti iskolákban, melyek majd csaknem kizárólag a népoktatás egész te-

rületét dominálják, hanem az igen eszéki számban levő közös-iskolákban is. De a tisztán embernevelést, mely nem emel választalat ember s ember közt, abszurdumnak tartják vagy legalább elhalványolják.

Hogy azonban az egyházak nem eszközlik az erkölcsnevelést olyképp, mint kellene, tanúsítja épen azon körülmény, miszerint e eszél elérése végett más intézményekre szorultunk, úgy hogy erkölcsnevelő egyletek felállításáról kezdenek gondolkodni.

A ki ezen egyletek felállításának szükségét érzi, annak állításom helyességét is be kell látnia.

Nem vitatván a különféle egyházak dogmáit, mert ez nem tartozik feladatomhoz: eszám az tényállást akarom konstátálni, hogy míg a mostani nevelésmód folyik, addig az erkölcsnevelőegyletek mikölcsését is alig fogja siker koronázni.

Szilágyi Albert.

A király Boszniában. A király nádvalóleg tavaly, mikor a horvátországi hadgyakorlatok alkalmával megtekintette a Száva hidját, a bosnyák fölön őt üdvözölő előkelőségek előtt ota nyilatkozott, hogy mielőbb behatóbban fogja megismerlni az országot. A király, mint Belső-herceg, az idén akácia beültatni ezt az igérte, megfogadta Boszniát s ez alkalommal Szerajevóban szemlélt tart a 15-ik hadtest fölött. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy János főherceget meg a tavasszal fogják kinevezni Bosznia s Hercegovina katonai s polgári kormányzójává s ugyanakkor fogja átvenni a 15. hadtest fölött a parancsnokságot. Appel báró, Bosznia mostani kormányzója, mint hírlék, a Lomborben állomásozó 11. hadtest parancsnokságát fogja átvenni.

A délmagyarországi mérsékelt ellenzék vasárnap tartotta Temesvárt választmányi ülését. A gyűlésen a helybeli kapitányság egy hivatalnok is jelen volt, mit a tagok törvénytelenné tartván, elene felelősséget határoztak el Ezzel az ügylés tárgyszorata szerint, a helyi bizottságok megalakítására, a választmányi kiégészítésére s a bizalmi férfiak kijelölésére, valamint a temesvári központi iroda felállítására követezték a sor. Végül elhatározták, hogy a következő táviratot küldik gróf Apponyi Albertnek: A délmagyarországi mérsékelt ellenzék választmányja Meltóságának a mai ülés alkalmával is teljes szívvel tisztelget s tisztelettelan ragaszkodását tolmásolja.

MEGYEI KÖZÜGYEK.

Szabályrendelet

a közmunka-ügy és a törvényhatósági utak kezelése tárgyában.

(Folytatás.)

V. FEJEZET.

A természetben közmunka leszovalása.

23. §. A közmunkára ki-ki tulajdon költéségén s azon eszközökkel és szerszámokkal

Azokat az édes enyveléseket most már gyakori szóváltások váltották fel. Kezdet kiabrandulni ő is. Csak Péter maradt a régi. Az ő mindennapi sétái ugyanazok maradtak.

De mégis esett ezekben valami változás. Egyszerre észrevette, hogy Vilna ablakai szorosan le vannak zárva.

Bár mikor járt arra, azok ki nem nyitlak. Talán elutazott?

Hisz akkor ő rézkép van hagyatva. Örökig ácsorgott néha az előtt a ház előtt, hogy valamit megtudhasson.

És mikor aztán megtudta a valót, még jobban megrémült.

Vilna nagyon beteg volt.

Most már még egyszer annyit járt arra. Ha szerét ejtette, megkérdezte valamelyik szolgától, hogy mint van a néhez beteg.

És a szolgák meglepetve beszélték egymásnak, hogy jár arra egy ember, a ki ha az ő urnójuk jobboldaláról értesül, oly gazdagon megjutalmazza őket!

Persze sohasem mondták neki, hogy Vilna állapota meennyire veszélyes, hogy mily kínos állapotai vannak és így Péter mindig remélt, remélt és várta az ablakok megnyitlat.

Reményében megerősítte az a körülmény, hogy Vilna férjét mindig vígan, mindig kiváló társaságban látta.

Arra persze nem gondolt, hogy a jó férjét inkább aggasztja a rossz termés, mint neje állapota.

Hiszzen nem mindenki olyan buta, mint ő!

Egyszer aztán mégis megnyitlak azok az ablakok. Péter szíve már messziről megdobbant. Egy hátatoljes tekintet vetett az égre. Sietett a kapuzhoz, hogy ismét tudakozdék Vilna horgyete fölől... midőn meglátott négy embert, a ki lassan vitt fel a lépcsőn — egy koporsó!

Ekkor érzett valamit, a mi még jobban

köteles kiállni, melyekélt saját munkáját végezni szokta. (Orsz. közm. utasít. 32. §.)

24. §. Az idő melyet a közmunka-kötelek, a munkahelyre való jövet és menet közben eltölt, illetősége reudszertint boszámítandó.

Boszámítás azonban igénybe nem vétethetik, ha a munkahely a munkakötelezett lakhelyétől szekerre nézve 8. kézi munkásokra nézve pedig 4 kilométernél messzebb nem esik.

Nagyobb távolságoknál az igaz munkásoknak minden 8. kézi munkának pedig 4 kilométerért 1/4 napszám tudatik be, — feltéven, hogy a munkahelyen töltendő napi munka a menet és jövet által rövidséget nem szenved; vagyis ezen betudás nem az egyes munkásokra, hanem az illető fél egész munkatársására értenő, tehát csak akkor alkalmazandó, ha az illető közmunkás naponként a rendes időbe a munkára áll. E határozományok különben inkább azoknak közmunkafeladat meenyítésének meglállapításánál való mehezartás végett tüntetettek ki.

A nagy munka-ido egyebirant Szent-György-naptól Szent-Mihályig 11 órát (reggeli 6—12, és délután 1—6-ig), azontul pedig 9 órát (reggeli 7—12, és délután 1—5-ig) tesz. (Orsz. közm. utasít. 33. §.)

25. §. Gazdasági tekintetököl fogva, a sárgós mezei munkák tartama alatt, közmunkaszolgálat nem követeltethetik. (Orsz. közm. utas. 35. §.)

26. §. A természetben közmunka fontos leszovalására ígvelni, s általában a közmunkásokat a kellő időre kiállítani s őket a napimunka alatt vezetni a községi előjárók kötelesek.

E véghől különösen a kézi munkások, a községi előjáróságok egyik tagjának vezetője alatt, vonulnak ki munkára, s a teljesített napi munkák ugyancsak az illető előjárósági tag által vétetnek számba. — az előjáróság kötelessége véttéven a kiosztott munkafeladat pontos és teljes végzését eszközöltetni.

27. §. A természetben teljesítendő közmunka elmulasztásáért vagy a munka teljesítésre kitűzött idő be nem tartásáért az illető munkaköteles meglállapított váltásdíjak háromszorosában, nem fizetése eseteiben pedig az elmulasztott munka háromszorosának természetben való teljesítésének marasztalandó. (Orsz. közm. utasít. 37. §.)

Az eljárás és határozatalozatal a járási szolgabírótól illeti.

28. §. A 27. §-ban foglalt határozományok szem előtt tartásával a közmunkafelosztásban minden községre s illetőleg a közmunka kötelezettek bizonyos számából alakított csoportra nézve határozott munkafeladat állapítatik meg, s illetőleg meghatároztatik, hogy bizonyos számu napszammal hány garnad felanyagot szállítani, avagy mennyi és mily kézi munkát végezni kell.

Ennek nyomán a községi előjárók kiszámítván, hogy egy napszámra mennyi és mily munkafeladat esik, a teljesítendő szolgálatot a felgyelete alá helyezett közmunkakötelezettek közt felosztja s annak pontos végzéséről gondoskodik.

29. §. Az utakra szükséges kavics és könyag termeséshez szükséges kavics- vagy könyag megszerzéséről a törvényhatóság gondoskodik s ott, hol szükséges, a termelést is külön e célra előirányzott közmunkával vagy pézzeróval a törvényhatóság eszközölteti,

belenyitlat szívébe, mint mikor a Vilna eskjét kellett végighallgatnia.

Meghalt.

Nem is láthatta meg egyszer.

És most nem akart a köny szemébe jönni.

Tán kipadott?
Csendesen bolyongott végig az utcákon. Mindonütt megállt, s hol valaha Vilnát látta.

Bolyongás közben visszatért a szomorú házhöz. Már akkor özönlött fel a nép megszemlélni a fiatal halottat.

Ő is felment.

Megállt a ravatal előtt.

Szép halott volt.

A halál nem torzította el vonásait.

A nép ki- és beözönlött. Ő ott maradt. Nézte néman.

Hisz ő ezt a ravatalt már rég a szívében hordja. Régi gyász már ez nála.

És most mégis úgy faj valami — újra.

Hisz neki ez a nő igazán kétszer halt meg.

És akkor látta, mint hozták e ravatalhoz a megvizsgálhatatlan ferjét.

Könye nem hullott, de jajgatva borult egyszer az egyik, miszer a másik támogatara.

Hogy ez nem igaz fájdalom, azt még a buta Péter is észrevehette.

És ekkor helyet adott szívében a fájdalom egy perczre a gyűlöletnek.

Nem tudta nézni az ő drága halottjának ezt a megszenteltemiséget!

És aztán tett a sok pompás koszorú közé egy szalgatlan egyszerű koszorút.

Az utolsó virágok, a miket neki adhat.

És aztán fődötlen fövel haladt ki a koporsó után egész a temetőig.

Ő dobta a sírba a legelső göröngyöt, ő mondta el fölötté az első esendes imát, és ő hullatta a fejjára az utolsó könyvet.

Mert mikor már mind elment, ő meg mindig ott könyezett.

És ezt a könyvet mindennap elhullatta

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája.

Február 13.

A buta Péter.

— Rajz. —

Írta: Feriz.

(Vége.)

Éppen ismét egy esokor virágot vitt Vilnákhoz s boldog büszkeséggel nyújtá át a bálványozott nőnek.

— No az egyszer nem kérek virágból Doronghy ur: — jegyzé meg Jakab — bírom a keres föld legszebbik virágot...

Itt felbeszakítá Vilna.

— Csitt, nem akarom, hogy Doronghy ur, mint régi jó barátom, mástól hallja meg legelőször a hírt, hogy én Füredi ur jegyese lettem!

Péter megtántorodott. Valami retentó kinos érzés szorította össze szívét. Mintha egy nagy-nagy pompás épület dől volna romba előtte és ez az ő épülete lett volna, az ő boldogsága. Alig tudott egy-két szót motyogni, valami szoronsékvánat-főlet, aztán leült és hallgatta az ifjú pár boldog enyvelését. Jaj, mit szenvedett ez a szegény-szegény ember, mintha százszor meg százszor átszurnak szívét. Mikor elbuzosott, remegő hangon kívánt Vilnának boldogságot. Kívre, rohami kezdett, s aztán rohant, míg haza ért, rohant mint egy örült; otthon ledől egy paunagra és zokogott, sirt mint egy gyermek. — Tehát mégis ugy lett. Hiszen sejtette ő. De ilyen hamar. S most már vége-vege mindennek. — Eldígt volt jóga szeretni, most már csak siratnia szabad őt. És ő meg is siratja, mert nagyon drága, nagyon kedves halottja van. Ez azt az ő halott boldogságát fel nem támasztja többé semmi, ezt az ő fűző keservét meg nem vigasztalja senki. És azok a kaczagó emberek milyen jól elmulatnak ezon a zokogó emberen. De hiszen olyan buta!

És ennek a buta embernek most örökös

vendége lett a köny, válhatlan barátja a bánat.

Azok a sikongató szegény gyermekek de elesenedtek egyszerre, mikor a jó Péter szemében ott látták azt a könyvet rezegni.

Százszor is kérdezték, mi fáj, mi bánja. És ekkor Péter megint mondott egy mesét arról a szent képről, de elmondta, hogy az neki nem volt angyala, csak bálványa, mert az angyal szereti azt, a ki őt szereti. A bálványt pedig lehet imádni, de a bálvány nem szeret. És ő ezt a bálványt még mindig imádjá. Vilna pedig kaczagva mondja el meséjét a „buta ember”-ről, a kit oly nagyon megröndített az ő eljegyeztesése. Most legalább nem utatja többé!

Hát nem is látta ő többé Pétert, csak egyszer: az esküvőjén. A mint behaladt a templomba vélegyében karján, a pompás nászmenet kíséretében, megakadt a szemé az összesedett, megtört alakon, a ki lesütött szemekkel állott a templom egyik zugában.

Mennyire meglátozott! Milyen halvány, milyen görnyedt.

Most már nem nevetett rajta, most sajnálta.

Péter pedig végig nézte az egész nászmenetet, végig hallgatta azt az esküt, amelyiknek minden szava végignyilaltot lelken, aztán hazament, hogy eszedben végigsírja az ő mindennapi siralmát.

Sirt-sirt, míg személt el nem nyomta az álmom. Ez a jótékony nemtő aztán megnomolyogtatta. Jaj de szép volt az az álom. Ő volt a boldog vélegyén, ő mondta el az esküt, ő ölelt most át annak a gyönyörű nőnek derekát: a szép nő vállára hajtotta fejét, s mosolygott; az ő areza uszott a gyönyörben, szeméi megteltek a boldog öröm könyveivel. Boldog volt nagyon. Miért is kellett felébrednie!

Nem maradt az álomból semmi. Csak a könyek. De ezek nem a boldogságnak, hanem a síró fájdalomnak még fel nem száradt könyei voltak.

Egész sóttot volt. Valami ugy vonta ki a szabadba. Oda áltahoz az erkélyes házhoz, mely-

nek ablakából oly fényes világítás sugárzik, ahonnan a vig zene hangjai esengenek.

Némán állt meg előtte, s bámult a semiségbe.

Nemsókára azonban akadt bámulni valója.

Az erkély ajtaja megnyilt, a zene hangosabban esendült fel egy perczre, s az erkélyen megjelent Vilna férje karján.

És Péter most lejátsszódni látta az ő álmát. Olettek, esokolták egymást.

De nem ő az a boldog ember ott, s nem is álom ez, hanem szomorú való.

Ez a szomorú való aztán visszakergette lakásába. Inkább semmit se lásson, mint annak boldogságát, aki őt boldogtalanná tette.

És hányszor kellett ezután is emek a boldogságnak tanujává lennie, hányszor robotolt el mellette a Füredek fényes fogata, hányszor láthatta ott a fiatal párt az erkélyen egyedül... egymás mellett... egymást átölelve...

Fájt ez neki nagyon, de még jobban fájt volna, ha egyáltalában nem láthatta volna Vilnát.

Kereste ezt a fájdalmat. Mindennap ott sétálgatott Füredek ablaka alatt, de ha észrevelte, hogy valaki kinéz, hamar visszafordult. Nem akarta, hogy észrevehessenek, nem akarta, hogy kineveessenek.

Igy mult az idő. Falevel lehallott és újra kizöldült. Virág elhervadt és újra kivirult. Madár eltávozott, meg visszatért.

És ez alatt az idő alatt nagyon sok meváltozott. Csak a Péter szerelme nem.

Jakab kezdett hülni. Hisz a szézezer forintot, most már nem veheti el senki.

És aztán nem is az a férj hivatása, — gondola — hogy örökös udvarlója maradjon a feleségének.

Úra akart lenni.

Elmaradtak a búlok és ünnepek, s Vilna észrevehette, hogy kívánságai, melyeket ezéltől ki sem kellett fejtenie, kezdenek nem teljesülni.

lása különb felfogás alá esnek, mint más ember fiát. A katonatiszt örízze meg azt a modort, mely minden emberhez illik s kövesse a polgári elemmel való érintkezésben azt a magaviseletet, azt a nyájságot, melyet — hála Istennek — a tiszték tuhyomó része követ is — s akkor a maihoz hasonló bajok nem fordulhatnak elő. Ha pedig már valaki mindenképpen különbnek tartja magát, akkor jusson legalább észbe az, hogy: noblesse oblige!

— **Róman bál.** A „Progressul” róman egyet hangversenyyel egybekötött bálja vasárnap éjjel folyt le a „Fehérkereszt” szálló nagytermében. A mulatságon a hölgyek nagy része nemzeti öltözködésben jelent meg. A bál jól sikerült, s a terem egészen megtelt. A tánczrend ügyesen volt összeállítva, többnyire román tánczokból, melyek közt azonban a divatos tánczok is helyet találtak. Nagy élvezettel hallgatta a közönség a lányokból és ifjakból álló vegyes énekkar előadásait; ezen kívül volt hajdujáték, szavalt és magán-ének. Legtöbb érdekelt keltett azonban, kivált a szintén szép számmal jelen volt nem román vendégek előtt, a nemzeti tánczok előadása. A „Kaliser” fiatal emberek járták nemzeti öltönyben, sok ügyességgel, s kaptak is sok tapsot a közönség részéről. A nezők közt voltak Ormós Péter alispán, Kunecz Elek igazgató, Goldis János és Walter Béla tanácsok, Popovics Dessanai János, Mangra Vazul hitvánár stb. Az élvezetes mulatságnak csak a késő reggel vetett véget.

— **Gézi Árpád** városi mérnököt, ki a társaságokban is igen kedvelt, a mint arról értesülünk, a körösszabályozási tőrszolgálat nevezik ki. Bence a város egy tőrvény, szorgalmas hivatalnokot és jeles szakértőt veszít, mert igen valószínű, hogy állomását melőbb elváltatja.

— **Farsang.** Az Arad városi önkéntes (új) tűzoltókara a „Fehérkereszt” fogadó nagytermében, folyó évi febr. hó 20-án, tűzoltószereket beszerezésére, zárkórú tánczvizsgát rendez. Családjegy két frt, személyjegy egy frt; karzat I. sor 3 frt, II sor 2 frt, III sor 1 frt. Felhívítókak közönséget fogadtak. Kezdeté 8 órákor. A rendezőség mindent elkövet, hogy a tánczvizsga minél fényesebb legyen, és hogy a közönség minen sem szenvedjen hiányt.

— **Az aradi casinónak** f. hó 20-ikára hirdetett második tánczestélye, tekintettel az e napon rendezendő más tánczmulatságra, f. hó 19-én, azaz pénteken fog megtartani.

— **Az arad-csanádi és arad-körösvölgyi** vasút részvényesei, a részvények letételéről szóló főpénztári igazolványok alapján, a f. hó 20-án tartandó közgyűlésre e hó 18-tól 20-ig Aradra és 20-tól 22-ig Aradról vissza díjmentesen utazhatnak.

— **Élített tolvajok.** A múlt nyáron történt, hogy három jómódú: Krizsán Sándor, Krizsán Györgye, és Mihueza Nikolaj összehozták, hogy Bohus világiós nagybirtokos magtárból elemelintek egy kis zabot. E célra azután tervet főztek, és egy szép éjszakán megindultak annak kivételére. A csendőrség azonban észre vette a dolgot, lesbe állt és az atyafikat éppen akkor észpette nyakon, mikor a megrakott kosarival már odább akartak állni. A vizsgálat során kiderült, hogy Dobrei Todorot kapták az álkulcsokat. Todor uram a bíróság előtt tagadta ugyan tettét, de a tanúk kétségtelet nélkül bebiztosították, hogy a kulcsok től származnak. A törvényszék a megtartott tárgyalásán az egész farsángot elítelte, még pedig, mintán ék maguk beismerték, hogy egy ízben már elemelintek ugyan egy pár koscsi búzát. Krizsán Sándor 4 évi, Krizsán Györgye 3 évi, Mihueza Nikolaj 2 és fél évi, Dobrei Todor pedig 2 évi fegyházra ítéltetett.

— **A börtönvizsgáló bizottság** Tabajdy Károly főispán vezetés alatt e hó 17-én vizsgálta meg a közigazgatási börtönöket és az ott elhelyezett rabokat.

— **A hólyagos himlő** mindinkább elterjed a megyében; utjabban Gindóváczról értesülünk, hogy ott is több betegülési eset történt. A járás szolgabírája részéről megtétetett a szükséges orvosi óvintézkedések a járvány továbbterjedésének megállítására és a nagyobb veszély elváltására.

— **Járvány a sertések között.** Kertay Iván, medgyes-bodzásai kistérségi bérlo sertésállományában járványos lábfajás ütött ki; a beteg állatok a mezőhegyesi m. kir. állami állatorvos által gyógykezeltek. Az óvintézkedések megtétetett a járási szolgabírási részéről.

— **Lopás.** Galsárol írják, hogy Popiár György ottani lakosnak kamrájába valamikes atyafi belopokodván, ott 3 oldal szalonmát, 12 liter zsírt és 6 sonkát összejakolt és azokkal szőpen megugrott. A rendőség fűti a nyomát.

— **Furcsa passió.** Bosnyák Pál czipész-szeggel, vasárnap elhatározta megában, hogy egy görbe napot csinál, és kimutatja magát amígy Isten-igazában. Hozzá is fogott; még kora délután beült a koresnába, ivott és duhajkodott hatalmasan; mikor azután ott megminta, nekikindult, és összeköborolta az utcákat, nagyokat karjogtatva — sorra verte az ablakokat, és belekötött mindenkibe, aki utjába akadt, míg mulatságának egy rendűr véget nem vetett, bekisérte őt a városárára, ahol majd megveszi rajta az ablakok árát.

— **Othello.** Az emberre ható tényezők között kétségkívül legszörnyesebb az a következményekben is — ital. Az egyik emberrel elfeledtetni a feleségét, a másikkal meg Othello csinál. Ez utóbbi történet meg tegnap egy atyafival, a ki éjjel után az egész városban kereste a — feleségét. Utóljára egy szőlőudába tévedt be. A kávéházban nyugodtan folyt a piquet. Az egyik partner épp egy „kilevezesen”-ről álmodozhatott, midőn álmodozásában kegyetlenül látva zavarta meg. Ezt a lármát pedig Othello ur okozta, a ki, mintán látta, hogy a kávéházi urak sokkal komolyabban vannak elfoglalva, mintsem nősbátibá gondolatbanának. Felment a szőlőudába, s mindenajtón bekopogtatott. Erre azután kísértetiesen előbújnak a nyugalmukban megzavart lakók. De előkerült

a szolgaszemélyzet is, mely már-már tetőfőgességre is velenedett, midőn Othello egy szobából női hangokat vett hallani, és ezért szoba ajtaját előt emve drámai bűnhöz illő szólnálta fogott. Emlegette beszéletét, zokogva hivatkozott gyermekeire. A szónoklatnak azonban nem lett meg a kívánt hatása, mert nem a szobából a nő, de az utczáról a rendőr jelent meg, ki is végre nagy nehezen meggyőzte, hogy szónoklatához sem az időt, sem a helyet nem választotta jól meg.

— **Csanádmegyei hírek.** Fegyelmi vizsgálót rendelt el a bpesti kir. táblának fejelemi tanácsa Bistváky Ferenc, nagylaki kir. aljárásbíró ellen, ki hivatalától fél év fűgösztetett. — Lenhárdi Gyula, ezélt volt nagy-laki gyógyszerész, 36-ik évében, hosszas szenvedés után, folyó hó 2-án Egerben elhunyt; végkívánságához képest hulláját e hó 6-án szállították Nagylakra, hol pihenő szobát melő tettek örök nyugalomra. — Nagylakon tánczvizsgát rendez a csanádmegyei jegyzői egyet folyó február hó 27-én saját egyetemenk szegélyalajpá javára; ezen bál iránt a legszűkebb körben általános érdeklődés tapasztalható. — Csanád-Palotán Sojmeczi Mátyás közigyám hivataloskodásának negyvenéves évfordulmát fogják megtartani márcz. 1-én.

Hazánk és a főváros.

— **A „Széchenyi-lakoma”** vasárnap a „Nemzeti kaszinó”-ban előző részétől mellé, kegyeletos és hazafias módon ment végbe. Oratorok szavaztatványok által a gazdagon terített asztalhoz, melynek közepén gr. Andrássy Gyula, Tisza Kálmán kormányelnök s gr. Széchenyi Béla foglaltak helyet. Ez utóbbi volt az ünnepi lakoma szónoka, kezében a Széchenyi emlékszerével. Hogy a bális fű beszélt a dícsó atyáról; már ez is igen érdekes, új vonást adott e hagyományos lakomának, melynek évenként nagy kegyelettel emlékeznek meg a „legnagyobb magyar”-ról, kiket maradvány alkotásai közé tartozik a kaszinó is. Gr. Széchenyi Béla észre a korlátokat, melyek ezuttal előtte álltak, s nemcsak észre, hanem teljes figyelembe is vette. Hazafias szellem lengette át beszédét, de nem vala deisztó, hanem jellemző. Melegben beszélt atyjának esaládi és magánéletéről, számos új anattal járulva a nagy ember életrajzához; említté azt is, hogy mik voltak kedvencei könyvei. A fű szeretőt melegeivel érintő a szónok az atya és anyja közötti fehélt érzési viszonyt, majd változta, miként nevelte gróf Széchenyi István a fiát, hogy felvilágosodott, testileg, lelkiileg erős férfiak és mindenekelőtt magyarok legyenek; midőn 1858-ban keleti utazásra kültte őket, csak egy tanácsot vitték magukkal, hogy bármire járnak, becsillítsék meg a magyar nevet. A szónok másolta a híres „Blick” nevű munkát s őt bírta meg atya, hogy a munkát Angliában nem nyelven könyvnyomása s ott nagy ötven példányt haza hozzon, a mi sikerült is. Szavait gr. Széchenyi Béla így végző: „Széchenyi István fia számoshibák és gyarlóságok mellett, örökleték atyjoktól néhány érvényt is, melyek élén áll zenevődés szeretetük hazájuk iránt és törhetetlen hitük Magyarországról fűmaradásában és jövőjében. Ez eszméért légtolt a nagy hazafi, e cél eléréséért szentelte életét; lebegjen dícsó szellem fölöttünk, buzdítva tette, munkásságra, alkotókészségre és emléke örökké éljen hűvadtalant kebleinkben.” Az asztal mellett helybenyomást tett s midőn a feledhetetlenek emlékeit állították, egyszerűsággal és ő jeles fiát is szívóbb éltették. Még egy toast volt: gr. Károlyi István igazgatóé, ki említté, hogy Széchenyi élt, mily nagy öröme telék a főváros s abban a nemzeti kaszinó fejlődésében, mely utóbbinak tagja a trónörökös is; ezzel kapcsolatban a gróf a trónörökös éltette melegen, s az egész társaság szívóbb visszhangozta lelkes éljenet.

— **Románia Irredenta.** Temesvárról sür-gönyzik a „P. Lloyd”: A beregőzi postahivatalból lefogalták a „Románia Irredenta” bizottság két kiáltványát s átadták a temesvári ügyészségnek. A vizsgálatot a feladók kiderítésére megindították.

— **A magyarországi hírlapirók nyugdíj-intézete** vasárnap tartá ötödik rendes közgyűléstét. Falk Miksa elnök gyöngyökösde következtében Viski Imre alelnök elnökléte alatt. A megnyitót beszéd, amelyben az elnök a hírlapirók működésének a társadalom által igen előtérő szempontok szerint való megítéléséről szólt s kiemelte, hogy a hírlapirókadalom se többnek, se kevesebbnek nem akar látszani, mint a mennyit is s egyszerűsen azt követeli, hogy kultúrtevényük ismertessék el, zajos tetszést keltett. A Heltai Ferencz titkár által felolvasott évi jelentés örövendős képet nyújtja a nyugdíjintézeti vagyon gyarapodásának. 1885-ben 28,504 forint 70 krajczárral nőtt a tőke s a vagyon ma 161,778 forint 12 krajczárt tesz ki s ennek 95% a kamatozó vagyon. A tagdíjak rendszeren fizetettek, e ezimen az intézet tavaly is 5220 forintot vett be. A nagyközség minden rétege méltányolja az intézet nemcsé ezélt s halála indító érdeklődéssel karolja föl a hírlapirók nyugdíjintézetét. A jelentés mindazokat felszólítja, a kik iránt az intézet különös köszönettel tartozik s a közgyűlés éljenzéssel kísérte a nevek felolvasását. Az igazgatóságnak Fekete Ignác indítványára köszönet szavaztatvány, a felügyelő bizottság javaslataira a felmentény kiadott. Gelléri Mór kérte, hogy a betegeskedő elnök-höz küldöttség menjen a közgyűlés rokonszenvének kifejezésé végett. A küldöttségbe Kenédy Gézá és Gelléri Mór választottak meg. Végül beadták a szavazatokat. Az igazgatóságha ismét Asztali Ignác, Froskai János, Halász Sándor, Fáy Béla, Sonnenfeld Zsigmond, a felügyelő bizottságha Gonda Béla, György Aladár, Molnár Antal választottak. — A közgyűlés után a tagok, mintegy ötvenen, a Szikszay-féle étteremben társasághra gyűltek, melyen Tóris Kálmán, Hegedűs Sándor, Viski Imre, Gelléri Mór, Rakovszky István, Berényi László, dr. Mendl Henrik (a bécsi „Tagblatt” budapesti levelezője, Déry Gyula, dr. Sonnenfeld Zsigmond és dr. Heltai Ferencz mondtak felkösöneteket.

— **Halalozás.** Részvétellel olvassuk a hírt, hogy Kállay István szatmárnégyezi föld-birtokos, néhai Kállay Ödön képviselő fia, ferti-

kora delén, 37 éves korában Budapesten szív-szélhűtésben meghalt. Mivel nemcsélekű férfi volt, kitűnő gazda, s különösen a kertészet terén tekintélyt. Övezget és két fűt hágyott maga után, s temetése folyó hó 17-én megvett végbe Kőr-Semenjen-ben Szatmárnégyeben.

— **Öngyilkosságok.** De m j e n László kolozsvári könyvtáreszkedő öngyilkosságot követett el; néhány héttel ezélt fűven ölte meg magát. Tetteinek oka bűnkomságg. — Budapesten Móz es A. Ede joghallgató, Hűvös József ügyvéd segéde, agyonlötöte magát; fűnöke kárára próbált összejakott elszakított.

— **Három üstökös** van ez idő szerint az égen, ugyimind: a Fabri, Barmed és Brooks-félek. Most még csak teleszkóppal láthatók. De márczus—május hónapokban, a mikor legközelebb jutnak a napkor, előrik legnagyobb fényerejüket és akkor elég fényesek lesznek arra, hogy szabad szemmel is látható-suk öket.

— **Baleset.** A kormányelnök fia; Tisza István és neje felmentek a geszti kastélytól a fővárosba, hogy több napot töltsenek ott a farsangi szatimban. De időseznék meglakítá egy baleset híre. Sürgönyt kaptak, azzal az értesítéssel, hogy Tisza Istváné urnó édes anyja; Tisza Lászlóné urnó a kolozsvár járdán elesett és karját eltörte. Azonnal el is utaztak a beteghez, kiknek állapota azonban nem vészélyes.

— **Rövid hírek.** O f e l s e g e Wischnich Károly nyug. altábornagy és törvényes utódának a magyar nemcsélekű „maszói” elnével. — Nikolics Feodor, Bosznia és Herzegovina országos kormányzójának és törvényes utódjáról pedig a magyar b e r a r i m e l t e s a g o t és a törvényhatóság jogát díjmentesen adományozta. — P e r z s a k a t h. p a p i d i k j e l e n e g a f ő v á r o s b a n, k i a p e r z s a é n i s z e g á l t a l s p i t o t t a k j a v a r a k ö n y v e r o d o m a n y o k a t g y ű j t. — S z t. B e n e d e k p e s t m e g y e i k ö z s e g b e n 14 h a z l e t t a t ű z m a r t a l k á v a. — A S z a m o s b a f u l l N a p r o l h a t á r a b a n e g y f ű s k e t a s s z o n y; á t a k a r t a k k o l b a f o l y o n, d e a z á r f o l b a r t i e s o n a k j a k a t.

A nagy világ.

— **Királynő ő felsége** szombaton elindult Trieszból, hogy megkezdje dalgatási útját, melyet már régebben tervezett. O felsége kíséretével a „Greif” yacht-on vasárnap délelőtt Abbaziába érkezett és ottan a legszűkebb inogonitában kocsin Fiuméba, József főherczeg viládjába hajtatott, hova déljárt érkezett meg. Délután 2 órakor a királyné kocsin visszatért Abbaziába József főherczeg és családja kíséretében. Abbaziába érve, a „Greif” yacht-ra szálltak, mely 5 órakor felvonta horonyát és Fiuménak vette útját. A kikötőbe érve, a főherczegi család esonakba állt s partra szállt az Academia molon. A királyné yacht-át követésel ezután elindult a kikötőből.

— **A párisi nemzetközi kiállítás.** Páris-ból utjabban kedvezőtlen hírek érkeznek a 1889-re tervezett kiállításról. A külügyminiszter ugyan a minisztertanács elé jelentést terjesztett, a mely szerint, az eddig nyert információk után néve, a kiállítás nem mutat valami kedvező hangulatot a tervezett kiállítás iránt, a mi főleg a jelenleg uralkodó gazdasági válság következménye. A minisztertanács e jelentésre vonatkozólag még nem határozott, de könnyen megsehitik, hogy nemzetközi kiállítás helyett csak országos kiállítást fognak rendezni.

— **Magyar légió Szerbiában.** Emelítettük már, hogy a Szerbiában élő magyarok egy külön magyar légiót akarnak szervezni Szerbia segítségére s hogy e célra már 70 ezer franknyi összeget gyűjtöttek. A légió központi bizottsága most Belgrádból egy kelkes hangon írott felhívást tesz közzé, a melyben a légió avára való adakozásra s a légióba való beállításra szólítja föl a magyarokat. Szükség van egy örmagy, négy százados, négy főhadnagy s négy hadnagyra, továbbá 5 őrmesterre (60 frank havi fizetés), 16 tizedesre (40 frank), 90 rizeztőre (30 frank) és 900 kövíztőre 46 kr. napioldallal. Az eskü magyar lesz, induló a „Rákóczy”. Csak olyanok vétettek föl, kik hazai katonakötelezettségüknek már eleget tettek. — A jelenkezők Belgrádig utköltésget kapnak. Jelentkezhetni kívánókat vagy levélben a „Magyar légió központi bizottságánál”, Belgrád Grand Hotel.

— **Rövid hírek.** Délamerikai esend-élet. Guayaquilból (Ecuador) jelentik, hogy f. hó 6-án éjjel Camaño elnököt politikai ellenféllel Yaguaciban megtámadták s megölték egyik hadseregét. Az elnök maga elmenekült Guayaquilba; ott újabb harc tört ki, melyben a rendőrök és három ember elesett és többen megsebesültek. — A g e r n o d e i s z ű v g y a r g y a n a g a z o m e r f e l r o n d a t s a h a r o m m a r k a s d e t e t v e s z t e t t e. — N a g y t o l v a j l a s o k h í r t e j e n t e k t á b b f e l l: Frankfurtban báró Erlanger villáját törtek föl s 100,000 márkányi aranyat és ezüstöt vittek el; Hayburn pedig a királyi főnökök raboltak el 60,000 ezer márkányi értékpapírokat; a tetteseknek egyik esemlé sinecsnek nyomában, csak nyomozók érkezésen. — N a g y h i d e g e k j a r n a k a z i d e n S z e r b i a b a n, h o l e h e l e s e j e n a h o m e r t a f a g y p o n t o n a n l 4 6 c e l s i n s i f o k o t m u t a t o t. — M i k l o s o r o s z n a g y h e r c z e g e t, a t r o n ö r ö k ö t, á l l i t o t t e l j e g y z i k N i k i t a m o n t e n e g r o t f e j e d e l e m l e a n y a v a l.

Irodalom és művészet.

— **Vörösmarty összes munkái-ból** Mechner Vilmos kiadásában megjelent az 55.—57. füzet. Egy-egy füzet ára 35 kr. Ezzel a nagy munka be van fejezve. Vörösmarty munkáinak ez legteljesebb kiadása. A nyolcadik kötet tartalmazza az 1830—1850-ig terjedő vegyes maradványokat, melyek eddig nagyrészt kiadatlanok voltak.

— **Palyázt népies iratokra.** A Szent-István-társulat, mely eddig főként öleső tan könyvek kiadása által tett szolgálatot a hazai tanügynek, utjabban a népies irodalom művelését is feladatján tűzte ki. Ennek ápolása és terjesztése céljából jutalmakat tűz ki oly népies iratokra, melyek zamatos, világos, mutatvány oktató eladáshoz (a tárgyhoz képest) prózai vagy verses alakban a népünk-károsan ható ponyvairódomlalom termékeinek ellen-

súlyozására alkalmasak legyenek, s melyek az öleső elárúshatás céljából 8 kis nyolczadrét nyomtatott lapnál többre nem terjedhetnek. Feldolgozásra ilyen tételek vannak kitűve: „Fogyunk”, „Postakaraképenztár”, „Vegyes házasságok”, „A rosz sajto”, „A pálinka”, „Kic az iskola?”, „Vasár- és ünnepek a gyermeknevelés és ápolás” stb. A jutalmak négyrendbeliek. A legjobb má 4 darab aranyat kap, az utána következők 3, 2 és 1 db. aranyat. A jelítés levéllél ellátott pályamunkák a Szent-István-társulat igazgatóságához (fűvész-utca 13. sz.) folyó évi márczusi-hó 31-ig küldendők.

— **Munkácsy új festményéről.** Mozart haláláról ír megint a Figaro; megjája a kép legendáját. Alkalmat rá az adott, hogy a művészetegnapot díszes társasággal hitt meg palotájába a kép bemutatására. A párisi művész-, politikai, tudományos világ jelent meg az esztélyen. Munkácsy osztja a honneur-eket. Három koppanás s a főgöngy mögött orgonahang szól meg, jűszva a réquiem preludiumát. A csillár elötétül s a festmény tele fényben tárul a bűnölő közönség elé. Mindenki elfojtja lélekzetét, a mise megkezdődik. A hatás leírhatatlan. Az alakok a képen meglepedve ücsök. A vér átlátszólag liktet bennük. Ugy tetszik, hogy a hangok nem a kép mögöl, de a vásznonról jönnek. Az illúzió oly tökéletes, hogy a szemlölő egy percze Mozart lehangyától kezéből völi jűmni a zenét. Hány könyvesoroldást lehetett volna lűni az elragadt szemelek arcán, ha a féltömhöz engedné. Látni lehetett nyomukat a fény újra kilyvadtal a szep arczokon, az egy-behígtelt nökökn, kiknek halvány arca egy édes s mégis fájdalmas álomból felébredésre vallott. A koncertben párisi híres zenészeket kívül részt vett Farkas Sándor ezgánybandája is.

SZABÓ ANTAL jutalomjátéka.

Arad városi szinháza. Folyó szám 138. 25. lételetsimet.

Kedd, 1886. évi február hó 16-ikán:

A bányarém,

Mátyás, az igazságos király. Keselű történeti fűndieris népsziműi dalokkal, fűnczokkal és monaképlettel 3 szakaszban.

SZEMÉLYEK:

Gűntner Félix, bányagróf	Szabó Antal
Brigitte, neje	Vaszy Vilma
Aknár számtartó	Pálffy György
Hochstein	Hahnay Imre
Bölcszék, bányamester	Molnár Antal
Vendelin, bányagróf	Szűlő Sándor
Denoyer, öreg bányász	Nyilassy M.
Margit, leánya	K-Hegyesy M.
Kordula, Margit mostohája	Ajtay Károlyné
Lőrincz, bányászlegény	Egry Kálmán
Újvármester,) Mátyás király szol-	Győre Alajos
Csalós,) galatában	Landsos Albert
Bányabajtó	Silyom Lajos
Bányarém	Boraió Gyula

Kezdeté 7 órakor.

Heti műsor.

Szerda, február 17. „Denise”, szimű 4 felvónában. Csütörtök, február 18. „Donna Juannita”, operette 3 felvónában. K r e e s á n y i S a r o l t a e l s o v e n d e g j a t e k a. Péntek, február 19. „Lecouneur Adrienne”, dráma 5 felvónában. Szombat, február 20. „Bocaccio”, operette 3 felvónában. K r e e s á n y i S a r o l t a m a s o l i k v e n d e g j a t e k a. Vasárnap, február 21. „A Tolonez”, eredeti népszimű 3 felvónában. K r e e s á n y i S a r o l t a h a r m a d i k v e n d e g j a t e k a.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A beregászi törvényes volt elnöknek,** Paphazi Péternek sikkasztási ügyében Verébelyi Ignác vizsgálóbíró megkértte a mármaros-szigeti törvényeseket, hogy hallgassa ki Finta Emmát, a magánvállalót s küldje meg neki a sikkasztásra vonatkozó iratokat. S a mármaros-szigeti törvényesek most azt a meglepő dolgot közli a vizsgálóbíróval, hogy Finta Emma visszavonta Paphazi ellenében a sikkasztási vádját. Minthogy a Finta Emma ügyében szerkesztett iratok az igazságügyminiszteriumnál vannak, a vizsgálóbíró ottan fogja kikérni azokat, a melyekre szüksége van. A magánvállaló váratlan elhatározása ugyanis nem szakítja fölbe a vizsgálatot, mert a Paphazi Péterre rótt büntet hivatából üldözendő.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

— **Az orosházi takarékpénztár** folyó 1886. február 28-ikán délutáni 2 órakor tartandó XIV-dik rendes közgyűlésének tárgysorozata: 1. Az igazgatóságnak évi jelentése. 2. Az évi számadások és mérleg megvizsgálása és megállapítása a felügyelő bizottság jelen-tésének meghallgatásával, ugy az előbbi év tiszta jövedelmének felosztása, és az osztalék megállapítása fölötti intézkedés. 3. A felügyelő-bizottság választása az 1886. évre. Kell az orosházi takarékpénztár igazgató tanácsának folyó évi január hó 26-án tartott üléséről. Singer Henrik, elnök. Az orosházi t a k a r é p é n z t á r z á r s z á m a d á s a 1885. fűzletű társasági évi jelentéséről. Előterjesztetik az orosházi takarékpénztárnak 1886-ik évi február hó 28-ik napján tartandó közgyűlésében. Jegyzős: a felügyelő-bizottság által megválasztott mérleg és annak jelentése ugy az igazgatóságnak évi jelentése, a részvényesek által 1885. február hó 14-től kezdve a pénztár helyiségében megte-

kinthetők. Ö s s z e s f o r g a l o m: I. Be-tétek. A betétek állandéka 1885. jan. 1-én 578 könyvecskében 625,061 frt 20 kr. Betű-tett 1885. december 31-ig 433,841 frt 21 kr. Összesen 1,058,902 frt 21 kr. Visszalét-tett 1885. december 31-ig 425,338 frt 82 kr. A betétek állandéka 1885. december 31-én 589 könyvecske 633,503 frt 59 kr. A betétek állandéka növekedett 81,42 frt 39 kr. Betű-ti forgalom volt 1,484,301 frt 32 kr. H. Le-számítási fűzet. A váltótársa állandéka 1885. jan. 1-én 2026 drb. váltó 662,725 frt 40 kr. Leszámítottatott 1885. december 31-ig 6747 drb. váltó 1,791,202 frt 18 kr. Összesen 7773 drb. váltó 2,453,987 frt 58 kr. Beváltatott 1885. decz. 31-ig 6000 drb. váltó 1,787,986 frt 43 kr. A váltótársa állandéka 1885. decz. 31-én 2173 drb. váltó 600,001 frt 15 kr. A váltótársa állandéka növekedett 147 drb. váltóval 3275 frt 75 kr. értékben. A leszámítási fűzet forgalma volt 4,211,974 frt 1 kr. III. Előlegek és jelzőkötelezők. Álladéki 1885. január 1-én 106,576 frt. Kölesen ada-tott 1885. decz. 31-ig 79,544 frt 50 kr. Össz-szesen 186,120 frt 50 kr. Visszatűzített 1885. decz. 31-ig 42,788 frt 50 kr. Az elő-legek és jelzőkötelezők állandéka 1885. decz. 31-én 143,332 frt. E z i m á l l a d é k a n ö v e -k e d t t 36,756 frtal. A forgalom volt 228,000 forint. IV. Visszleszámítás. Egyenleg 1885. január 1-én 292,133 frt 2 kr. Visszleszámít-talattott 1885. decz. 31-ig 984,761 frt 26 kr. Összesen 1,240,894 forint 28 kr. Beváltatott 1885. decz. 31-ig 934,307 frt 94 kr. Egyen-leg 1885. decz. 31-én 307,526 forint 31 kr. A visszleszámítási állandék növekedett 15,393 forint 32 kr. A forgalom volt 2,174,262 forint 22 kr. V. Az apévai főközpénztár for-galma volt a lefolyó éven 431,028 frt 38 kr. VI. Az eszéki főközpénztár forgalma volt a le-folyó éven 1,319,479 frt 29 kr. VII. Pénz-tári forgalom. Pénzkészlet 1885. január 1-én 6009 frt 79 kr. Bevétel 1885. decz. 31-ig 3,95,260 frt 29 kr. Összesen 3,958,270 frt 31 kr. Kiadás 1885. december 31-ig 3,952,934 frt 58 kr. Pénzkészlet 1885. december 31-én 5325 frt 50 kr. A pénztári forgalom volt a lefolyó éven a központi pénztárnál 7,911,215 frt 66 kr. Orosházán, 1885. december 31-én. Déghy Gyula s. k. titkár.

Szecsűzet.

(Fébr. 15.) (B.) Az fűzet szilárd. Készítar nagyban 24.25—24.50, kiesinyben 25.— hordó nékül pr. 100 liter százalék.

Budapesti gabnatózsdó.

(Fébr. 15.) Szilárd fűzet, az árak valamivel magasab-bak. Tavaszí buza 8.08—8.10 tengeri május-juniusra 5.50—5.2, tavaszí zab 6.52—6.55, őszí buza 8.48—8.50.

Budapest, február 15. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az esti tőzsze zárlati árfolyamai: Magyar aranyárudék 102.65—; magyar papírárudék 94.15—; ma-gyar hitelbank 299.50; osztrák hitelbank 307.50. London 126.70; Páris 50.30.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1886. évi febr. hó 15-én.

Magyar aranyárudék 6 sz.	—
Magyar aranyárudék 4 sz.	102.75
Magyar papírárudék 5 sz.	94.20
Magyar vasuti kölcsön	152.25
Magyar keleti vasuti állankötvény I. kib.	99.50
Magyar keleti vasuti állankötvény II. kib.	127.—
Magyar keleti vasuti állankötvény III. kib.	

BUDAPESTI TŐZSDE.

Február 13.

Pénz		Arany		Pénz		Arany		Záloglevelek.		Pénz		Arany	
M. kir. aranyár. adóment. 4%	102.75	103.	Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	—	Pesti közúti vaspálya	54.2	54.3	M. földh. papírérték 5 1/2%	103.25	104.25		
M. vasút. papírj. adóment. 5%	94.30	94.60	Osztrák hitelintézet	300	300.20	Pesti közúti vasp. élvezet jegyek	345	350	" " " " 5%	101.75	102.25		
M. vasút. köl. 120 frt o. é. (300 fr.) 5%	152.25	153.	Osztr. magyar bank	865	870	Budapesti III. ker. takarékp.	77	78	" " " " 4 1/2%	97	97		
M. v. köl. 120 frt egyes ütkban	152.50	153.	I. magyar iparbank	143	144	Országos központi	462	465	" " " " 5%	129.75	—		
M. 1869. kel. v. a. kötv. (els.) adóment. 5%	99.50	100.	Pesti keresk. bank	610	615	Egyesült Budapest fővárosi tkp.	650	650	" " " " 5 1/2%	101.50	101.90		
M. 1873. kel. ár. v. ez. (els.) adóment. 5%	126.50	127.50	Bécsi bizt. társulat	200	205	Magyar ált. takarékp. részvény	88	89	Kisbirt. orsz. földh. int.	99.50	100		
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	113.	114.	Bécsi élet- s. jár. bizt. társ.	198	200	Altag	132	133	Osztr.-magyar bank o. é.	99.75	100.25		
M. kir. nyeresémi. kölcsön 100 frt	118.	118.50	Első magy. általános bizt. társ.	3010	3030	Általános waggon kölcs. társaság	79	80	" " " " 4 1/2%	102.	102.50		
50 frt drbja	117.50	118.	Fonciero posti bizt. társ.	70	71	" Franklin"-társulat	196	200	" " " " 5%	98.50	100		
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	123.25	121.75	Magyar-francia bizt. társ.	195	200	Ganz és társas. vasú. és gépgyár.	815	818	Pesti m. keresked. bank	102.75	103.		
M. k. földm. kötvények 5%	104.	105.	Pannónia vissz. társ.	930	950	Gschwindt-féle szeszgyár	400	405	" " " " 5 1/2%	101.50	102.		
1867. zárad. 5%	103.75	104.50	Concordia malom	590	600	Gyapj. és biz. I. magyar	268	273	" " " " 5%	99.50	100		
M. k. földm. kötvényekemesi 5%	103.75	104.50	Első budapesti malom	1315	1325	Keresked. épülete	650	—	Albina tak. és hitelint.	100	101.		
1867. zárad. 5%	103.75	104.50	Erzsébet malom	209	210	Könyvnyomda „Atheneum”	608	610	Elsőségek.				
M. k. földm. kötvények horvát-ors. 5%	103.50	104.	Hengermalom	650	655	Köszénb. és téglagy. (Drasche)	1040	1060	Budapesti lát. üzem. 5%	104.	104.25		
M. k. földm. kötvények erdélyi 5%	103.75	104.25	Luzsa malom	310	315	Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénycs. társaság	247	248	Lloyd- és tőzsde-épület	99.25	100.		
erdélyi jelz. urb. vk. (100 fo. rnt) 5%	99.25	96.75	Molnárak és sütők malma	435	438	Pesti építő-társaság	84.50	85.50	M. sz. k. orsz. vörös-kereszt-sorsj.	14	14.50		
Szőlőszőlővált. kötv. (100 frt) 5%	99.	99.50	Pannónia malom	740	750	Rimamurány-salgótárj. vasút-rvts.	87.50	88.	Pénzmekek.				
Pest városkölcsön 1870 évből 6%	106.	106.50	Viktoria malom	300	302	Salgótárj. köszénb.	133.50	134.	Cs.-kir. arany (vert)	5.91	5.94		
1871. évből 6%	107.50	108.	„Adria” m. teugeri hajó. részv. t.	186	186.50	Schlick-féle vasú. és gépgyár	168	200	Cs.-kir. arany (kör)	5.86	5.89		
Budapesti f. 1880. kölcse 6%	100.	100.50	Déli vasút 5%	175	175.50	Schlick-féle vasú. és gépgyár II. kib.	—	—	Osztrák-magyar 8 frtos arany	10.	10.03		
Budapesti bankegys. részvén.	97.	98.	Északkeleti vasút 5%	185.50	187.	Serfőzde első magyar	855	868	20 frankos arany	10.	10.03		
Magy. jelz. hnt. II. kib. in. elism.	121.	121.50	Erdélyi vasút 5%	149.50	150.50	Sertészhaló	258	260	Osztrák és magyar ezüst	—	—		
Magy. lesz. és pénzváltó	90.	90.25	Győr-sopron-ebenfurti vasút 5%	149	150.50	Sósokuti kőhány	—	—	Német bírod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	61.95	62.10		

Felhívás.

Alázatos tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönséget arról értesíteni, miszerint a házi szemet kihordásait, a közönségségnek és a köztisztaságnak megfelelő naponta elhordását, úgy mint más nagyobb városokban, zárt kosokban szándék zom elhordatni, melyeknél fogam minden egyes háztulajdonos megbízottam által megkerestetek ezen vállalat előmozdítása céljából.

Maradtam tisztelettel

Weisz Jakab és társa,

városi póczegődör- és csatorna-tisztítási vállalkozó. 124-4.3

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi LXIV. t.-cz. 39. §-a értelmében a f. évi I. adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. é. I. adórészletet most már a késedelmi kamatok és esetleg intési díjjal együtt, nemkülönbön netalán régebbi adótartozásukat azonnal fizessék be; mert ellenkező esetben a régebbi adótartozások azonnal, a f. évi I. adórészlet pedig február hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján és a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy az I. adórészletre nézve február hó 24-től kezdve a zálogolás fog mezejtetni, s a lennyiben ennek dacára az adóhátalrak járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számítandó 15 nap alatt nem törleszhetnek, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen eladják.

Aradon, 1886. évi február hó 16-án.

A városi tanács.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. közmunka és közlekedési ministerium az 1886. évi február hó 10-én kelt 47942/885. számú rendeletével a debreczen-felb. templomi és kiszombor-arádi államutak aradmegyei szakaszán 83 darab kö kilométer oszlop beszerzését és felállítását 1513 frt 59 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkákat foganatosításának biztosításá czéljából az 1886. évi márczius hó 13-ik napjának d. e. 10 órájára az aradmegyei m. kir. állam építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkákat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 5 százaléknál bányapénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kifizető nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponta megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1886. évi február 13-án.

Az aradmegyei m. k. államépítészeti hivatal.

Pály József,
kir. főmérnök.

Fővárosi Hitelszövetkezet.

Intézetünk üzletrészesjegyeir (110 frt) egy Budapesten az igazgatóságnál, mint vidéken az erre felhatalmazott képviselőségeknél folyton elő lehet jegyezni. A tagok 50—1000 frtig, kedvező feltételek mellett, személyes hitelle is, melynek megelése az intézet egyik főcélja (váltó és jótálló nélkül) csekély, minden 100 forint után csupán

heti 50 krral törleszhető kölcsönt

nyerhetnek, 6 százalékos kamatra, így hogy az öngondoskodásnak ez a módja minden keresetképes és elfogadható hitellal egyenre (nőkér nézve is) előnyös és ajánlatos. Bővebbet a képviselőségeknél vagy az igazgatóságnál, (VIII. Főherczeg-Sándor-utca 32.) hol egyszerű levélbeli kérdőközlésre részletes felvilágosítások készséggel adatnak.

Budapest, 1886. február hóban.

119-4.12

Az igazgatóság.

Regale bérbeadás.

Szépfa lu községben, a lippai országút mentén 400 házszámmal

a regale jog

a község közepén vendéglő, mészárszék, jégverem (jéggel telve), bérlőnek külön lakás, 1886. május 1-től három, esetleg hat évre is bérbe adó. Bővebb felvilágosítások Friedl Mór urnál, (Szépfa lu, posta Uj-Arad) nyerhető. 92-3.3.

Hirdetmény.

Arad sz. k. város törvényhatóság bizottságának 3237/131 81 sz. a. kelt s a nagym. m. k. belügyminiszterium 54184/1881. sz. a. kelt intézményével, helyben hagyott szabályrendelet alapján a ház, kert, szőlő és földbirtokok és bérlők felhivatnak, hogy udvarukban, kertjökben, szőlőjükben és tanyaföldjeiken családokról gyümölcs és díszfákrol, bokrok, és táljékról a hernyó fészkeket és petegyűreket f. é. márczius 15-ig lezedsék és azokat tüzezsélyre alkalmat nem szolgálható helyen elégettessék, tavasz és nyár folyama alatt mutatkozó hernyókat és hernyóhálókat mutatkozásokkor azonnal lezedsék és elégettessék.

Minden tulajdonos és bérlő felhivatnak, hogy amennyiben szomszédja a fentebbi kötelezettségének eleget nem tenne, azt a kapitányi hivatalnál bejelentse.

A hivatalos szabályrendelet 4. §-a értelmében a rendes hernyózást mulasztó tulajdonosok vagy bérlők a mellett hogy az általuk elmulasított munkákat az ő kötelességükre hivatalból fogelrendeltetni, 25 frt. erejéig, a bejelentést mulasztó szomszédok pedig 10 frt-ig fog-nak az elkövetett kihágásért büntetnünk.

A kárteket rovarokat pusztító eteklömadarak kímélése különösen ajánlatik a lakosság figyelmébe.

Aradon 1886. január 29-én.

Urbányi,
főkapitány.

229 1886.

Pályázat.

Kovaszincz nagyközség szülésznoi állomására, mely 40 frt évi rendes fizetéssel, s minden szülészeti esetekért 40 kr. illetményvel van egybekötve, — a szegények igényei ellátása mellett — pályázat hirdettetik.

Ezen pályázattal az okleveles magyar és román nyelvet értő szülésznek kérelmet lehet nyújtani, a pályázati irásokkal együtt, részletesen, a fölrótt községi előjárásához mielőbb adják be, mert az állomás azonnal beöltendő lenne.

Neszli Jenos.

jegyző.

Bogár György,

h. bíró.

178 sz. 1886.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás és közoktatási m. kir. ministerium az 1886. évi január hó 22-én kelt 40816 sz. rendeletével a bokszi győr. kath. apátság udvarán egy új kut és egyéb apróbb javítási munkák helyr-állítását 630 frt 06 kr. összeg és 1985 kézi és 75 ígás-napszám erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása czéljából az 1886. márczius hó 8-ik napjának d. e. 10 órájára az aradmegyei m. kir. állam-építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkákat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előírt 10 százaléknál bányapénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kifizető nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. állam építészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponta megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1886. évi február hó 11-én.

Az aradmegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

Pály József,
kir. főmérnök.

ELADÓ két darab hordó,

mely darabonként 100 hectoliteres.
megtekinthető 120-3.6

HERZ ANTAL-nál,

Aradon, Szabadság-tér 2. sz.

Gyárunkban a

gabona bevásárló,

továbbá városi raktárunkban az

üzletvezetői állás

(mely utóbbinál a lisztüzletben való jártasság igényeltetik) betöltendő. 128-2.2

Pályázatok, melyekben az eddigi alkalmaztatás kitüntetendő, hozzánk küldendők.

Neuman testvérek.

Egy vendéglő

bérbe kiadandó f. évi május hó 1-től 2 és fel érve. Elvanó látva, és fedett tekepályával, egy nyári mulato szin, és fedett tekepályával. A feltételeket megtudhatni 125-3.3

Kaufmann Emanuel

italjogbérlőnél (Csanádmegye) Sajtyban.

7/1886. szám.

Árverési hirdetmény.

A város tulajdonához tartozó jelenleg 1) Terék Mihály által bérlet a Szél-utczától a városaházig terjedő vándoltos szakasznak évenként fizetendő 53 frt. 2) Turcsin Todor által bérlet, a part-utczától a választó-utczáig terjedő vándoltos szakasznak évenként fizetendő 90 frt. 3) Tesits Mihály által bérlet a városaházól a part-utczáig terjedő vándoltos szakasznak évenként fizetendő 45 frt 50 kr. 4) Major Gyavilla által bérlet, az alsó temető és a család-erdő felé vonuló vándoltos között levő területnek évenként fizetendő 15 frt. 5) Bing Ede által a Szt.-Péter-téri iskolahelyületben bérlet pinczének évenként fizetendő 150 frt. 6) Mayer Gyavilla által bérlet a választó-utczától a legelő-szigig terjedő vándoltos résznek évenként fizetendő 51 frt. 7) Nagy József által bérlet radnai-utú füves teleknek évenként fizetendő 36 forint kiküldési árulvétele mellett 1886. május 1-től, egy vagy több évre leendő bérbeadás iránt f. é. február 16. napján, d. e. 10 órákor árverést fog a gazdasági-szék tartani.

Bánompénzzel letendő a kiküldési árak 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban. Arverelni lehet szóval, vagy a szóbeli árverést megelőzőleg bejelentendő írásbeli ajánlatokkal, mely utóbbiakhoz a bánompénz is melléklendő s melyekben kifejezve kell lenni, hogy az ajánlatot tevő a feltételeket ismeri és elfogadja. A zárt ajánlatok borítékán megjelendő, hogy az melyik bérletre vonatkozik. A feltételek előzőleg is Párecz István gazdasági tanácsnok urnál megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1886. február 6-án tartott üléséből.

Kiadta:

Varjassy Lajos,
aljegyző.